

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 2
Rotel 22

DOM
2024-03-27
Jönköping

Mål nr
B 4351-23

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Linköpings tingsrätts dom den 12 oktober 2023 i mål nr B 1406-21, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva Nemeč Nordh
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

LUDVIG Peter Ilmander, 19960817-5577
Aspö Uddaskär 1
645 93 Strängnäs

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Felix Nelson
Advokatfirman HUNDRA AB
Pipersgatan 12
112 24 Stockholm

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om beslag ska fortfarande gälla.

Felix Nelson får ersättning av staten med 5 263 kr. Av beloppet avser 4 210 kr arbete och 1 053 kr mervärdesskatt.

Ludvig Ilmander ska betala hela kostnaden i hovrätten för försvararen till staten.

Dok.Id 465042

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 11

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN M.M I HOVRÄTTEN

Ludvig Ilmander har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar för hets mot folkgrupp.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Hovrätten har avgjort målet utan att hålla huvudförhandling.

BEVISNINGEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har åberopat samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten. Förhöret som hölls med Ludvig Ilmander vid tingsrätten har spelats upp. Ludvig Ilmander har för egen del åberopat delar av samma bevisning som åklagaren (PM angående musik som tillförts filmen).

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Ludvig Ilmander har även i hovrätten invänt att hans agerande inte innefattat hot eller missaktning mot muslimer med anspelning på trosbekännelse utan att han endast velat uttrycka kritik mot islam som religion samt att han i vart fall saknat uppsåt. Under alla förhållanden har han gjort gällande att agerandet omfattas av hans grundlagsskyddade yttrandefrihet.

Beträffande vad som är bevisat om det närmare händelseförloppet gör hovrätten samma bedömning som tingsrätten. Det är därmed utrett *att* Ludvig Ilmander tillsammans med andra skapat den aktuella filmen med det i gärningsbeskrivningen angivna innehållet, *att* Ludvig Ilmander tillsammans med andra publicerat filmen på Youtube och Twitter *samt att* filmen vid publiceringen var försedd med musik bland annat i form av låten ”Remove Kebab”. Även om musiken har använts i andra sammanhang än det nu aktuella anser hovrätten, liksom tingsrätten, att det är bevisat att musiken är starkt förknippad med moskéattacken i Christchurch. Ludvig Ilmander har medgett att han kände till denna koppling. Att Ludvig Ilmander - samma dag som

filmen publicerades - i ett foruminlägg kommenterade filmen och skrev om musiken samt dess koppling till Christchurch-attacken visar att syftet med musiken var att anspela på våldsanvändning mot muslimer.

Tingsrätten har utförligt redogjort för den rättsliga regleringen och vad som krävs för att ett agerande ska bedömas som hets mot folkgrupp. Hovrätten ansluter sig till denna redogörelse.

Lika med tingsrätten finner hovrätten utrett att filmen och dess innehåll sammantaget utgör ett meddelande som genom publicering på Internet har fått sådan spridning som förutsätts för straffansvar. Hovrätten anser vidare att meddelandet riktats mot muslimer som grupp med syftning på trosbekännelse. Även hovrätten fäster vikt vid att de brända resterna av koranen och bacon placerats utanför en moské, vilket talar för att meddelandet riktats mot utövarna av islam snarare än mot islam som religion. Att filmen dessutom varit försedd med musik som starkt förknippas med våldsdåd mot muslimer utesluter att meddelandet varit riktat mot annat än utövarna av religionen.

Med beaktande av musikens starka koppling till våldsanvändning anser hovrätten, liksom tingsrätten, att filmen inte kan uppfattas på annat sätt än som hot mot muslimer. Hovrätten ansluter sig vidare till tingsrättens bedömning att filmens övriga moment förmedlar ett budskap som innefattar kränkande och förlöjligande omdömen om muslimer som sammantaget ger uttryck för missaktning.

Syftet med publiceringen av filmen kan således inte ha varit något annat än att ge uttryck för hot och missaktning mot en grupp med anspelning på trosbekännelse. Ludvig Ilmanders agerande utgör alltså hets mot folkgrupp och det råder med hänsyn till nämnda omständigheter ingen tvekan om att han agerat med uppsåt.

Filmens innehåll går klart över gränsen för vad som utgör saklig kritik. Filmen har inte heller publicerats i ett sammanhang som inbjuder till en fri och öppen debatt eller diskussion. Även med beaktande av den starka ställning som skyddet för yttrandefrihet har i såväl regeringsformen som Europakonventionen instämmer hovrätten i

tingsrättens bedömning att Ludvig Ilmander inte kan undgå straffansvar. Hovrätten gör ingen annan bedömning i påföljdsfrågan. Tingsrättens dom ska därför fastställas.

Den ersättning som Felix Nelson begärt är skälig. Med hänsyn till utgången i målet och Ludvig Ilmanders ekonomiska förhållanden ska han betala tillbaka hela kostnaden för försvaren i hovrätten till staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 24 april 2024.

Hovrättsråden Anna Kramer, Magdalena Davidsson och Adam Rullman Hegenlid (referent) har dömt i målet.

Hovrätten är enig.

LINKÖPINGS TINGSRÄTT

ROTEL 10

Dom

Meddelad i Linköping

2023-10-12

Målnummer

B 1406-21

Parter och domslut

Ludvig Ilmander

Parter

Tilltalad

LUDVIG Peter Ilmander, 19960817-5577

Aspö Uddaskär 1, 645 93 Strängnäs

Offentlig försvarare

Advokat Felix Nelson

Advokatfirman HUNDRA AB

Pipersgatan 12, 112 24 Stockholm

Åklagare

Chefsåklagare Eva Nemeč Nordh

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Linköping

Box 367, 581 03 Linköping

Domslut

Brott som Ludvig Ilmander döms för

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken, 2020-09-11, Linköpings kommun

Påföljd

Villkorlig dom

Förverkande och beslag

I beslag tagen koran och bacon förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten, 2020-5000-BG111148 p.1-2.).

Brottsofferfond

Ludvig Ilmander ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 365

581 03 Linköping

Besöksadress

Brigadgatan 3

Linköping

Expeditionstid

måndag - fredag

08:00-16:00

Telefon

013-25 10 00

E-post

linkopings.tingsratt@dom.se

Webb

www.domstol.se/linkopings-tingsratt/

Ersättning och återbetalning

Felix Nelson får ersättning av staten med 69 554 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 35 793 kr arbete
- 15 154 kr tidspellan
- 4 696 kr utlägg
- 13 911 kr mervärdesskatt

Ludvig Ilmander ska betala tillbaka 5 000 kr av kostnaderna till staten.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktilaga 15, 2022-11-21, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Ludvig Ilmander ska dömas för hets mot folkgrupp enligt 16 kap 8 § 1 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 HETS MOT FOLKGRUPP (5000-K1109093-20)

Ludvig Ilmander har gemensamt och i samförstånd med andra hotat och uttryckt missaktning mot muslimer med anspelning på deras trosbekännelse.

Ludvig Ilmander har tillsammans med okända personer skapat en film som via hans dator spreds genom att den publicerades på Youtube och Twitter. I filmen bränns en koran tillsammans med bacon på en grill. Under grillen har skyltar placerats med bl a texten "Muhammed var pedofil". Den brända koranen tillsammans med bränt bacon lämnades vid entrén till moskén på Hamngatan i Linköping, vilket också framgår av filmen.

Hotet har bestått i att filmen har försetts med musik som starkt förknippas med bl a moskéattacken i Christchurch på Nya Zeeland år 2019, då 51 personer dödades och 50-tal personer skadades.

Filmerna skapades och publicerades den 11 september 2020 i Linköpings kommun.

Ludvig Ilmander begick gärningen med uppsåt.

Det skedde via internet den 11 september 2020.

Förverkande och beslag

Det yrkas att tagen koran och bacon förverkas från Ludvig Svensson enligt 36 kap 2 § brottsbalken (Polismyndigheten, 2020-5000-BG111148 p.1-2.).

3. Skäl

Inställning

Ludvig Ilmander har förnekat brott. Han har genom försvararen utvecklat sin inställning på det sättet att det stämmer att han var med när filmen spelades in och var delaktig i skapandeprocessen, samt att filmen har det faktiska innehåll som beskrivs i stämningsansökan. Däremot var han inte delaktig i att förse filmen med musik. Det stämmer att han var en av dem som lämnade en bränd koran och bränt bacon vid entrén till moskén på Hamngatan i Linköping. Han lade också upp den färdiga filmen, försedd med musik, på Youtube och länkade till den på Twitter. Musiken utgjorde inte någon form av hot, och förknippas inte med attacken på Nya Zeeland. Musiken förekommer ofta i memes på den politiska högersidan. Den är inte välkänd för gemene man. Han varken hotade eller uttryckte missaktning mot muslimer. Innehållet i filmen är rent objektivt inte ett uttryck för hot eller missaktning, och i vart fall hade han inte uppsåt till något sådant. Filmen riktades mot islam som religion, inte mot muslimer. Filmen skyddas av hans yttrandefrihet enligt såväl regeringsformen som Europakonventionen.

Bevisningen

Åklagaren har förevisat filmen, i dels en tidig version, dels en slutlig version som publicerades något senare samma dag.

Närmare hörd har Ludvig Ilmander uppgett följande. Han var med och skapade filmen. Han deltog i alla de moment som åklagaren har gjort gällande i stämningsansökan, med undantag för att han inte deltog i att lägga på musiken. Det var inte heller han som klippte ihop filmen. Målet var att skapa en estetiskt slående film i syfte att kritisera islam som religion, filosofi och idékomplex. Innan skapandet hade han försökt att undersöka lite, för att se till att skapandet och filmen inte skulle hamna inom ramen för hets mot folkgrupp. Att han hade försökt utreda det framgår av sökningar som finns med i den skriftliga bevisningen. Han försökte göra det han gjorde anonymt, eftersom han var rädd för att drabbas av repressalier från islamistiska organisationer på samma sätt som t.ex. Lars Vilks. Han ville inte hota någon.

Han har tidigare varit aktiv inom liberala politiska kretsar och betraktar yttrandefriheten som en väldigt viktig del av de mänskliga rättigheterna. Han såg att det fanns en risk för att islam som idé skulle inskränka yttrandefriheten på ett ganska allvarligt sätt, dels genom att tysta människor genom hot, dels genom att människor skulle vara rädda i förväg för att kritisera sådant som man kan se som absurt. Dessutom ska även sådant som inte är absurt få kritiseras. Exempel på sådant som är absurt är att inte äta fläskkött, samt – som det stod på en av skyltarna – "Mohammed var pedofil". Det han menar är att han tycker att det är absurt att bli upprörd över att andra äter fläskkött. Det budskap han försökte få fram i den politiska debatten var att man ska få kritisera religionen och skända religionen och sådant som religionen håller heligt. Hans uppfattning är att man ska få rikta kritik mot alla religioner, inte bara mot islam. Han hade och har muslimska vänner.

Det var inte han som skapade Twitterkontot Barbequran eller Youtubekanalerna, där filmen publicerades. Det stämmer att Twitterkontot skapades dagen innan filmen. Om det var han eller någon annan som bestämde utformningen av kontot minns han inte. De var flera personer som hade tillgång till kontot. Han vill inte svara på vad syftet med Twitterkontot var. Kontot var en del av verket. Han vet inte vem som skapade kontots profilbild, och han vet inte heller varför man valde just den bild som valdes. Bilden med texten "Skända koranen. Vägra islamisering", hade som syfte att "just kunna få göra det". Det är en rättighet att kunna uttrycka kritik mot religion, och mot islam i synnerhet. Vad gäller texten på kontot, "Har du också bränt en koran, skicka film och bildbevis! Låt koranen brinna", så var det på det sättet att "målet med hela det här var att skapa ett estetiskt slående sätt att göra det på och då tyckte jag att just bränning var ett sådant estetiskt uttryck som var väldigt kraftfullt". Sidans namn, Barbequran, var en ordvits, som i att grilla koranen. Vad gäller Youtubekanalerna, som också skapades dagen innan filmen, så var syftet med den just att kunna lägga upp filmen där. Det stämmer att även på Youtubekanalerna användes benämningen Barbequran. Att just Twitter och Youtube valdes för

publicering hade nog inte jättemycket tanke bakom sig. Youtube är världens största videodelningsplattform. Syftet var egentligen inte att nå så många som möjligt, utan det var en naturlig plattform att ladda upp videon på. Varför Twitter valdes vet han inte. Han använde inte sitt eget Twitterkonto, utan det skapades i stället ett nytt. Han var rädd att drabbas av personliga repressalier från islamistiska grupperingar. Dessutom var han inte ensam bakom kontot. Han minns inte hur länge de hade tänkt att behålla Twitterkontot. Han vet inte om kontot finns kvar idag, eftersom han inte är en del av det längre. Han har inte loggat in på kontot sedan dagarna vid bränningen.

Han hade tagit del av den slutliga filmen innan han lade upp den. Han visste vad som fanns på den och han hade sett den.

Beträffande musiken i filmen så stämmer det att han hade gjort sökningar på såväl "Serbia strong" som på "Remove kebab". I de politiska högerkretsar som "jag kanske har hängt i på internet under ganska många år så har det här varit en ganska vanligt förekommande låt, framförallt som en anti-islamistisk låt. Och det var därför som den valdes". Låten var känd i högerkretsar redan innan massakern i Christchurch 2019. Den förekom i olika typer av videoklipp, ofta med humoristiska inslag; "ja i olika typer av anti-islamistiska memes". Han är medveten om händelserna i Christchurch, och han vet att låten var en del av det som gärningsmannen där använde. Dock förknippar han inte låten med Christchurch utan ser den som ett internetfenomen. Det stämmer att "Grabben17" är hans konto på Flashback.

Han har absolut inget minne av att han har skrivit "Det är ju remove kebab-låten, samma som användes när han på Nya Zeeland gjorde moskéskjutningen förra året", som framgår av den skriftliga bevisningen. Dock kan han inte säga att det var någon annan som var på hans konto så han antar att han måste ha skrivit det. Han minns inte att han skulle ha starkt förknippat låten med Christchurch. Han kommer inte ihåg att det skulle ha förekommit diskussion mellan honom och de andra som låg bakom filmen om valet av musik. Det var inte han som gjorde valet. Han minns inte om han var medveten om vad det var för musik när han lade upp filmen. Han har inte sökt på låten efter uppladdningen.

Vad syftet var med att lämna den brända koranen utanför en moské kommer han inte ihåg. Det var inte en helt slumpmässigt vald plats, men det hade ingenting med den specifika församlingen eller moskén att göra. Syftet var bara att det som hade bränts skulle lämnas utanför en moské, inte utanför en specifik moské. Nu i efterhand kan han förstå att medlemmarna i församlingen blev oroliga, men vid tidpunkten förstod han inte det. Det var en ren slump att de valde fredagen den 11 september. Det var för att de alla kunde då. I efterhand kan han verkligen se att det är mycket symbolik i det, men det var inte syftet.

Åklagaren har åberopat en omfattande skriftlig bevisning.

Vad är utrett?

Den skriftliga bevisningen ger starkt stöd för Ludvig Ilmanders egna uppgifter om att han tog aktiv del i det händelseförlopp som beskrivs i åtalet. Det är utrett att Ludvig Ilmander tillsammans med andra skapade en film, där en koran bränns tillsammans med bacon på en grill. Under grillen fanns handskrivna skyltar med bl.a. texten "Muhammed var pedofil". Tillsammans med andra lämnade Ludvig Ilmander koranen och bränt bacon vid entrén till moskén på Hamngatan i Linköping. Även detta framgår av filmen. Ludvig Ilmander, tillsammans med andra, spred filmen via sin dator genom publicering på Youtube och på Twitter.

Genom kvitton, bilder från övervakningskamera, analys av datamedia och Ludvig Ilmanders egna uppgifter, är också utrett att Ludvig Ilmander deltog även före inspelningen, genom inköp av koran och bacon, samt genom medverkan vid skapandet av Twitterkontot Barbequran (där filmen sedan länkades) och Youtubekanalerna där filmen publicerades.

Filmerna försågs med musik i form av låten "Remove kebab". Ludvig Ilmander har uppgett att han inte hade någon del i att lägga på musiken, en uppgift som får tas för god. Däremot spred han filmerna, med pålagd musik, fullt medveten om innehållet.

Åklagaren har åberopat promemorior angående musikens betydelse. I en promemoria anges att "Remove Kebab is a phrase that originated in the online community surrounding a Serb nationalist and anti-Muslim propaganda music video from the Yugoslav Wars. The phrase has spread globally amongst Neo-Nazi groups and the alt-right as a meme which references and advocates for the ethnic cleansing of Muslims". I ytterligare en promemoria anges att "Låten som kallas för "Remove kebab" är, som beskrevs i föregående PM, allmänt känd som anti-muslimsk. Låten fick en djupare sådan innebörd efter att Brenton Harrison Tarrant, i sin livestream, spelade just den låten i sin bil några minuter innan massskjutningen vid moskén i Christchurch på Nya Zeeland 2019. Han hade också frasen "Remove kebab" skriven på ett av sina vapen. Efter denna händelse togs flera videos med låten bort från Youtube även om den sedan har publicerats på nytt". Det är utrett att musiken, på sätt som anges i stämningsansökan, är starkt förknippad med bl.a. moskéattacken i Christchurch, då 51 personer dödades och ett femtiotal personer skadades.

Från Ludvig Ilmanders dator gjordes den 9 september sökningar på "Serbia strong Youtube", "remove kebab", och "remove kebab youtube". Den 11 september kl. 12.33 skrev Ludvig Ilmanders användarkonto på Flashback att "Det är ju remove kebab-låten, samma som användes när han på Nya Zeeland gjorde moskéskjutningen förra året". Ludvig Ilmander har själv uppgett att han gjorde sökningarna, och att han antar att det var han som skrev meningen på Flashback. Tingsrätten finner utrett att Ludvig Ilmander när han spred filmen, kände till musikens starka koppling till bl.a. attacken i Christchurch.

Bedömning

Den som i ett uttalande eller i ett annat *meddelande* som *sprids hotar eller uttrycker missaktning* för en folkgrupp eller en annan sådan *grupp* av personer med anspelning på bl.a. trosbekännelse, döms för hets mot folkgrupp (16 kap. 8 § första stycket brottsbalken).

Ludvig Ilmander, tillsammans med andra, har genom det händelseförlopp som åtalet avser, och som tingsrätten funnit utrett, *spridit ett meddelande* (se bl.a. NJA 2020 s. 1083 samt Svea hovrätts dom den 14 april 2022 i mål B 532-22).

Åklagaren har gjort gällande att meddelandet riktades mot muslimer – som är en sådan *grupp* som avses i bestämmelsen (se exempelvis RH 2017:14) – med anspelning på deras trosbekännelse. Ludvig Ilmander har bestritt att meddelandet riktades mot muslimer, och har uppgett att adressaten i stället var islam som religion och idékomplex. Det är riktigt, såsom Ludvig Ilmander har framhållit, att hädelsebrottet (dvs. kränkning av något som bedöms vara heligt) avskaffades redan i början av 1970-talet. Det händelseförlopp som tingsrätten nu har att bedöma, inkluderar dock att Ludvig Ilmander (och andra), efter att koranen och bacon hade bränts, tog med sig de brända resterna och placerade dem utanför en moské. Detta – samt att filmen utöver att den visade vad som lämnades utanför moskén, även var försedd med musik kopplad till moskéattacken i Christchurch – talar så tydligt för att meddelandet var riktat mot muslimer, att tingsrätten bedömer det vara helt uteslutet att det i stället skulle ha varit riktat mot islam. Det är också tydligt att meddelandet anspelade på trosbekännelse.

Ludvig Ilmander har beträffande musiken gjort gällande att den inte är känd för gemene man.

I SOU 2019:27 (s. 99f.) har utredaren beträffande hets mot folkgrupp genom symboler ställt frågan om det för straffansvar krävs att symbolens budskap är känt för en bredare allmänhet eller för de personer som symbolen har spridits till. Utredaren har konstaterat att Högsta domstolen i bl.a. NJA 2005 s. 805 har gett uttryck för att en utgångspunkt för prövningen av om ett meddelande utgör hets mot folkgrupp bör vara hur en åhörare av uttalandet måste uppfatta det respektive hur en mottagare av meddelandet haft anledning att uppfatta det sammantagna innehållet i det. Utredaren fortsätter därefter: "Rättsfallen tyder därmed på att avgörande inte är allmänhetens eventuella kännedom, utan vilken kännedom en mottagare måste anses ha om en symbols budskap. Det skulle betyda att om en symbol sprids inom en krets som får anses ha kännedom om symbolens budskap, kan spridandet utgöra hets mot folkgrupp alldeles oavsett om en bredare allmänhet saknar sådan kunskap". Hovrätten för Västra Sverige har (i dom den 28 december 2020 i mål B 5303-19) uttalat att "För straffansvar för hets mot folkgrupp torde

krävas att de personer som en symbol spritts till (mottagarna) måste anses ha haft kännedom om symbolens budskap. Den aktuella demonstrationen har, som tidigare berörts, varit föremål för stor massmedial bevakning och dessutom har ett stort antal människor varit på plats. Det är alltså allmänheten som varit mottagare och symbolens budskap behöver därför vara känt för allmänheten". Hovrätten över Skåne och Blekinge har fört ett liknande resonemang i dom den 25 april 2019 i mål B 3645-18, som avsåg ett begrepp, inte en symbol.

Tingsrätten har redan funnit visat musikens starka koppling till bl.a. moskéattacken i Christchurch, och även Ludvig Ilmanders kännedom om kopplingen. Filmen med musiken publicerades på Twitter och ett konto på Youtube. På Twitter publicerades den på kontot Barbequran (skapat en dag tidigare, och med det innehåll som redovisas i domen under rubriken Bevisningen). Även Youtubekontot var skapat dagen innan och innehöll begreppet Barbequran. Det har åberopats tämligen omfattande utredning om musikens förekomst och betydelse i delar av det politiska spektrumet. Ludvig Ilmander har uppgett, vilket också stöds av utredningen, att musiken är vanligt förekommande i "anti-islamistiska" sammanhang och memes på internet. Tingsrätten anser, trots vad Ludvig Ilmander har anfört, visat att meddelandet spreds i ett sådant sammanhang att majoriteten av mottagarna måste ha haft kännedom om musikens koppling till bl.a. attacken i Christchurch.

I stämningsansökan har gjorts gällande att meddelandet har gett uttryck för såväl hot (genom musiken och dess koppling till attacken i Christchurch) som missaktning (genom filmens övriga innehåll).

Med *hot* avses enligt bestämmelsen om hets mot folkgrupp även andra hot än sådana som är straffbelagda som olaga hot eller olaga tvång.

Högsta domstolen har uttalat sig om begreppet *missaktning* i bl.a. NJA 2006 s. 467, och där angett följande. "Alla uttalanden av nedsättande eller förnedrande natur omfattas [...] inte. Uttalanden som inte kan anses överskrida gränserna för en saklig kritik av vissa grupper faller utanför det straffbara området. För straffbarhet krävs att det är fullt klart att uttalandet överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion rörande gruppen i fråga. Hänsyn till opinionsfriheten och kritikrätten får inte åberopas som skydd för uttalanden som uttrycker missaktning mot en grupp på grund av att den t.ex. tillhör en viss nationalitet och av denna anledning skulle vara mindre värd [...] Vid 2003 års lagändring uttalades att det straffbara området inte skall sträckas så långt att det kommer att omfatta även en saklig diskussion om eller kritik av [såsom då var aktuellt] homosexualitet. Kriminaliseringen skall inte utgöra hinder mot opinionsfriheten eller ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Vidare skall vetenskapens frihet bevaras. I det sagda ligger att också sådana påståenden som bäst bemöts eller tillrättaläggs i en fri och öppen debatt inte skall omfattas av kriminaliseringen".

Ett meddelande ska bedömas med utgångspunkt i det budskap det förmedlar snarare än genom en textkritisk granskning av de exakta ordalagen. Det ska göras en objektiv bedömning av hur meddelandet framstår. Hur en mottagare haft anledning att uppfatta innehållet är centralt för prövningen. Ytterligare en utgångspunkt för bedömningen är den tilltalades syfte med meddelandet. Eftersom bestämmelsen innebär en begränsning av yttrandefriheten ska den vidare tolkas restriktivt. Vid tolkningen ska hänsyn tas till grundläggande fri- och rättigheter enligt regeringsformen och till de krav som följer av Europakonventionen (se bl.a. NJA 2005 s. 805, Högsta domstolens avgörande den 31 mars 2023 i mål B 2501-22, och Svea hovrätts dom den 10 juli 2019 i mål B 4160-19). I avgörandet den 31 mars 2023 har Högsta domstolen uttalat sig särskilt om det straffbara området i politiska sammanhang. Högsta domstolen har framhållit att betydelsen av en fri och öppen debatt ska väga tungt vid bedömningen av om ett visst uttalande faller inom det straffbara området, och att det finns endast ett litet utrymme för att anse att uttalanden som görs inom ramen för en debatt i en politisk församling är straffbara. Det bör närmast komma i fråga vid uttalanden med ett särskilt kränkande innehåll och som tydligt går utöver vad som är acceptabelt vid politiska diskussioner.

Det framgår av 2 kap. 1 § regeringsformen att var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet. Enligt 2 kap. 21 § regeringsformen får begränsningar i yttrandefriheten göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka

sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

I Europakonventionens artikel 10 anges att var och en har rätt till yttrandefrihet, som endast får underkastas vissa föreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder. Beträffande Europadomstolens praxis kan lyftas fram dom den 16 november 2004 i Norwood mot Storbritannien. Målet gällde en bild på Twin Towers i lågor tillsammans med texten 'Islam ut ur Storbritannien – skydda det brittiska folket' och ett förbudsmärke där en månskära och stjärna var överstruken. Europadomstolen bedömde att orden och bilderna utgjorde ett offentligt uttryck för attack mot alla muslimer i landet, samt att en sådan attack mot en religiös grupp inte var förenlig med de värden som fastslås och garanteras av Europakonventionen.

Innehållet i filmen (bl.a. en koran som bränns och lämnas utanför en moské) var – har tingsrätten redan funnit visat – riktat mot muslimer som grupp, inte mot islam som religion. Filmen försågs med musik starkt kopplad till moskéattacken i Christchurch. Detta kan inte uppfattas på annat sätt än som ett hot mot muslimer med anspelning på trosbekännelse. Filmen innehåller, utöver musiken, även de övriga moment som beskrivs i åtalet. Dessa moment kan i sitt sammanhang tillsammans inte uppfattas på annat sätt än som ett uttryck för missaktning med anspelning på trosbekännelse.

Filmen publicerades anonymt på bl.a. ett Twitterkonto. Det var alltså inte fråga om en pågående debatt i en församling där meddelandet omgående kunde bemötas. Filmens innehåll och valet av konton för publicering, kan svårligen sägas ha inbjudit till en saklig och vederhäftig diskussion. Inte heller kan tingsrätten se att filmen innehåller något påstående – utöver möjligen, lösryckt ur sammanhanget i övrigt, skylten med texten "Mohammed var pedofil" – som bäst bemöts eller tillrättaläggs i en fri och öppen debatt. Visserligen har Ludvig Ilmander uppgett att hans avsikt med publiceringen var att få fram ett budskap i den politiska debatten, som riktade in sig på risken för att islam skulle inskränka yttrandefriheten som idé. Det kan inte uteslutas att detta var en del av syftet. Dock är filmens innehåll och formerna för dess publicering sådant att det står klart att Ludvig Ilmanders syfte primärt inte kan ha varit annat än att ge uttryck för hot och missaktning.

Intresset av att skydda en grupp mot hot och missaktning kan utgöra ett sådant viktigt skäl som medger inskränkning i yttrandefriheten enligt regeringsformen (jfr. också Lagrådets yttrande i prop. 2001/02:59). Det står inte i strid med regeringsformen att döma Ludvig Ilmander för det åtalade brottet. Tingsrättens bedömning är vidare att en europakonventionsenlig tillämpning av 16 kap. 8 § brottsbalken tillåter att straffansvar döms ut under de omständigheter som är aktuella.

Sammantaget bedömer tingsrätten att åtalet är styrkt. Ludvig Ilmander ska dömas för hets mot folkgrupp.

Påföljd m.m.

Ludvig Ilmander förekommer under ett avsnitt i belastningsregistret, avseende en ordningsbot för hastighetsöverträdelse i mars 2023. Det finns inte anledning att tro att han kommer att fortsätta att begå brott. Påföljden för Ludvig Ilmander ska bestämmas till villkorlig dom. Ovanligt lång tid har förflutit från brott till lagföring. Detta kan inte Ludvig Ilmander lastas för. Den villkorliga domen ska inte förenas med dagsböter.

Åklagarens förverkandeyrkande har medgetts av Ludvig Ilmander. Förutsättningar, enligt 36 kap. 2 § brottsbalken, föreligger för att bifalla yrkandet.

Ludvig Ilmander ska betala lagstadgad avgift till brottsofferfonden.

Den ersättning som försvararen har yrkat är skälig. Ludvig Ilmander ska återbetala 5 000 kr av den kostnaden till staten.

Rätten

Chefsrådmannen Gunilla Robertsson samt nämndemän.

Digitalt signerad av chefsrådmannen Gunilla Robertsson

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Linköpings tingsrätt senast **den 2 november 2023**.

Överklagandet ska vara skriftligt. Linköpings tingsrätt skickar det vidare till Göta hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Linköpings tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Linköpings tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Linköpings tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Göta hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Göta hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Göta hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?*Brottmålsdelen*

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Linköpings tingsrätt eller Göta hovrätt om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se